

Z archiwum Ursuvianów

ZPC – Ursus – Informator o działalności socjalnej z 1993 roku

Marka „Ursus” przez ponad wiek wypracowała swoją pozycję, uznanie i szacunek wśród wielu użytkowników, głównie ciągników rolniczych. Przede wszystkim za swoją trwałość, niezawodność, prostą obsługę. Nie bez znaczenia była także ich cena zakupu i późniejszej eksploatacji. Do dzisiejszego dnia w wielu gospodarstwach rolnych nie tylko w Polsce, ale i w Europie są używane do codziennych prac w polu ciągniki mające po 30-40 lat. W pełni sprawne i chwalone przez użytkowników. To najlepsze świadectwo solidności i staranności wykonania przez pracowników, dzisiaj już nieistniejących zakładów w Ursusie, będących wiodącym przedsiębiorstwem w Zrzeszeniu Przemysłu Ciągnikowego „Ursus”.¹ W sumie zatrudniających w wielu zakładach w Polsce, ponad 27 tys. pracowników, z czego tylko w samym zakładzie w Ursusie ponad 16 tys. osób.

Marka „Ursus”, to jednak nie tylko ciągniki, silniki do maszyn rolniczych, drogowych, budowlanych, ale także symbol dbałości o sprawy socjalne dla pracowników ZPC w postaci ośrodków wczasowych, kolonijnych dla ich dzieci, organizacji całego szeregu obiektów sportowych, kulturalno-oświatowych, itd.

ZPC Ursus, jako jeden z pierwszych w Polsce, w połowie lat 70-tych podjął się praktycznego zastosowania idei humanizacji pracy², wówczas młodej, szczególnie żywiołowo rozwijającej się na zachodzie Europy dziedziny nauki mającej wspomagać wielkoprzemysłowe procesy produkcji (m. in. we Francji, Niemczech, Szwecji, Danii). Współtworzenie przez praktyków, naukowców, pracowników stanowisk pracy, ich doskonalenie, aby praca była lżejsza i z tzw. ludzkim obliczem, przekładała się także na podnoszenie standardów wypoczynku po pracy. Wypoczynku połączonego z aktywnością ruchową, sportową, a także z regeneracją sił fizycznych, działań na rzecz poprawy zdrowia zarówno fizycznego, jak i psychicznego czy w pewnym stopniu rekonwalescencją dla pracowników pracujących w ciężkich warunkach (odlewnia, kuźnia, itp.).

ZPC Ursus, były także spadkobiercą, jeszcze przedwojennych PZInż. Ursus, które w drugiej połowie lat 30-tych dostrzegły potrzebę organizacji wczasów, wycieczek dla swoich pracowników, jako pozwalających na zwiększenie ich

¹ W skład ZPC „Ursus” w 1993 roku wchodziły: ZM Ursus w Ursusie, ZM w Gorzowie Wielkopolskim, ZSM w Chełmnie, ZM w Ostrowie Wielkopolskim, ZM we Wrocławiu, ZM w Nisku n/Sanem, ZM w Sulęcinie, Zakłady Metalurgiczne w Lublinie i zlokalizowane na terenie zakładów „Ursus”, ale będące samodzielnymi – Fabryka Metalurgiczna, Zakład Doświadczalny Ciągników Rolniczych, Zakład Projektowo-Technologiczny, Zakład Remontowo-Budowlany i Biuro Handlu Zagranicznego.

² Humanizacja pracy – ogólny system wszelkich wartości oraz działań praktycznych, które zmierzają do kształtowania systemu pracy, aby ludzka praca była wydajniejsza, a także dostosowana do psychofizycznych możliwości oraz potrzeb określonego człowieka. Proces humanizacji pracy polega m.in. na zapewnieniu bezpieczeństwa i higieny pracy, udziale pracowników przy kształtowaniu procesów produkcji oraz warunków pracy, działaniach racjonalizatorskich oraz nowatorskich, skracaniu czasu pracy i podejściu do niej, jako wartości samej w sobie

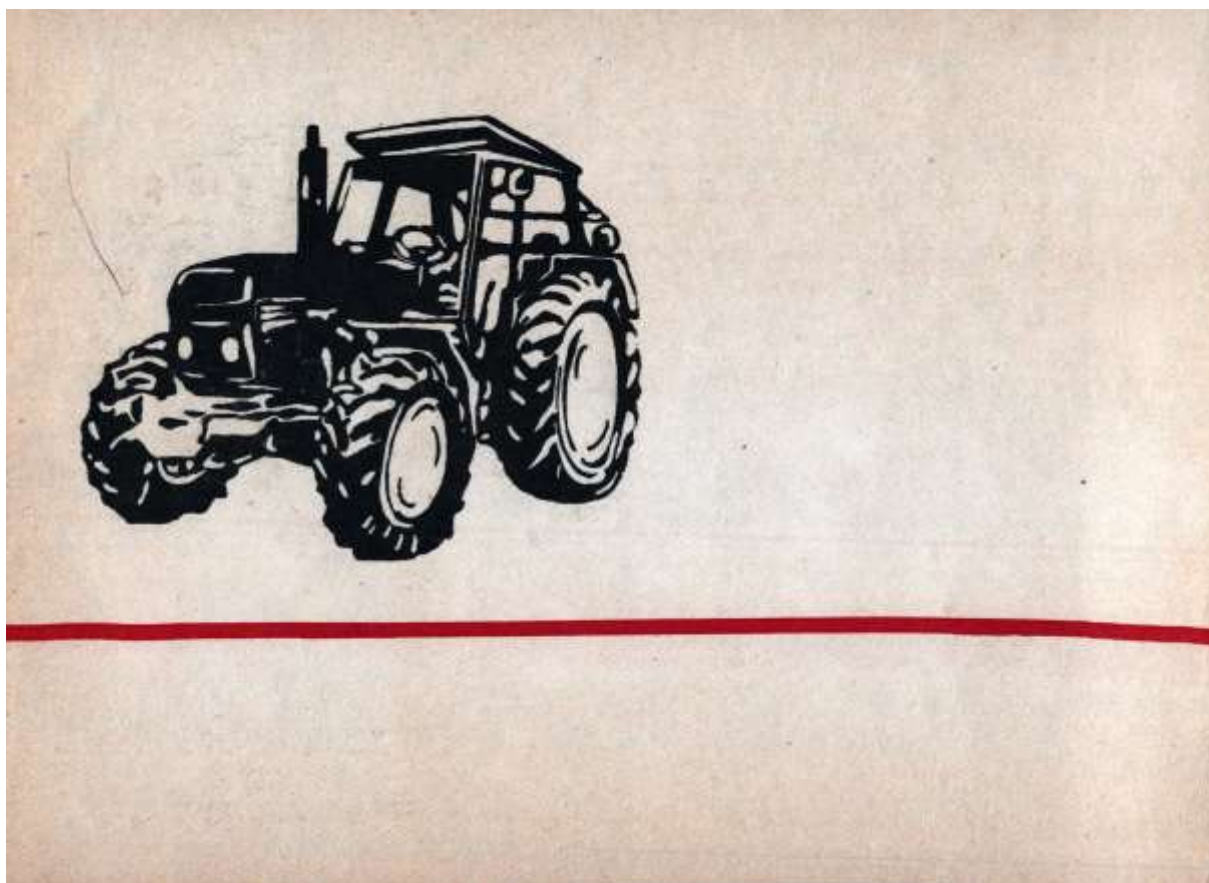
identyfikacji z firmą, zrozumienie jej potrzeb, a tym samym zwiększenie ich codziennej efektywności w pracy. Po II wojnie światowej, już w początkach lat 50-tych, wówczas ZM Ursus, urządziły w Popowie k/Serocka swój pierwszy ośrodek, początkowo wypoczynku niedzielnego, a później wczasów rodzinnych, jak także ośrodek kolonijny dla dzieci pracowników. Z czasem tzw. baza socjalna wypoczynku dla pracowników powiększała się o nowe ośrodki w nowych miejscach na terenie kraju. Być może nie zawsze na najwyższym poziomie hotelowym, ale w połowie lat 70-tych, m. in. dzięki zastosowaniu metod humanizacji pracy (analiza oczekiwań) zastosowaniu psychohigieny pracy, standard nowych ośrodków niejednokrotnie zaczął dorównywać obiektom turystycznym na europejskim poziomie. Całorocznych, będących w sezonie letnim, zimowym standardowym ośrodkiem wczasów rodzinnych, a między sezonami wyspecjalizowanym sanatorium uzdrowiskowym świadczącym wiele usług leczniczych, rehabilitacyjnych, itd. Nie tylko dla pracowników ZPC Ursus, ale także osobom spoza struktur Zrzeszenia. Niekiedy także dla osób zza granicy.

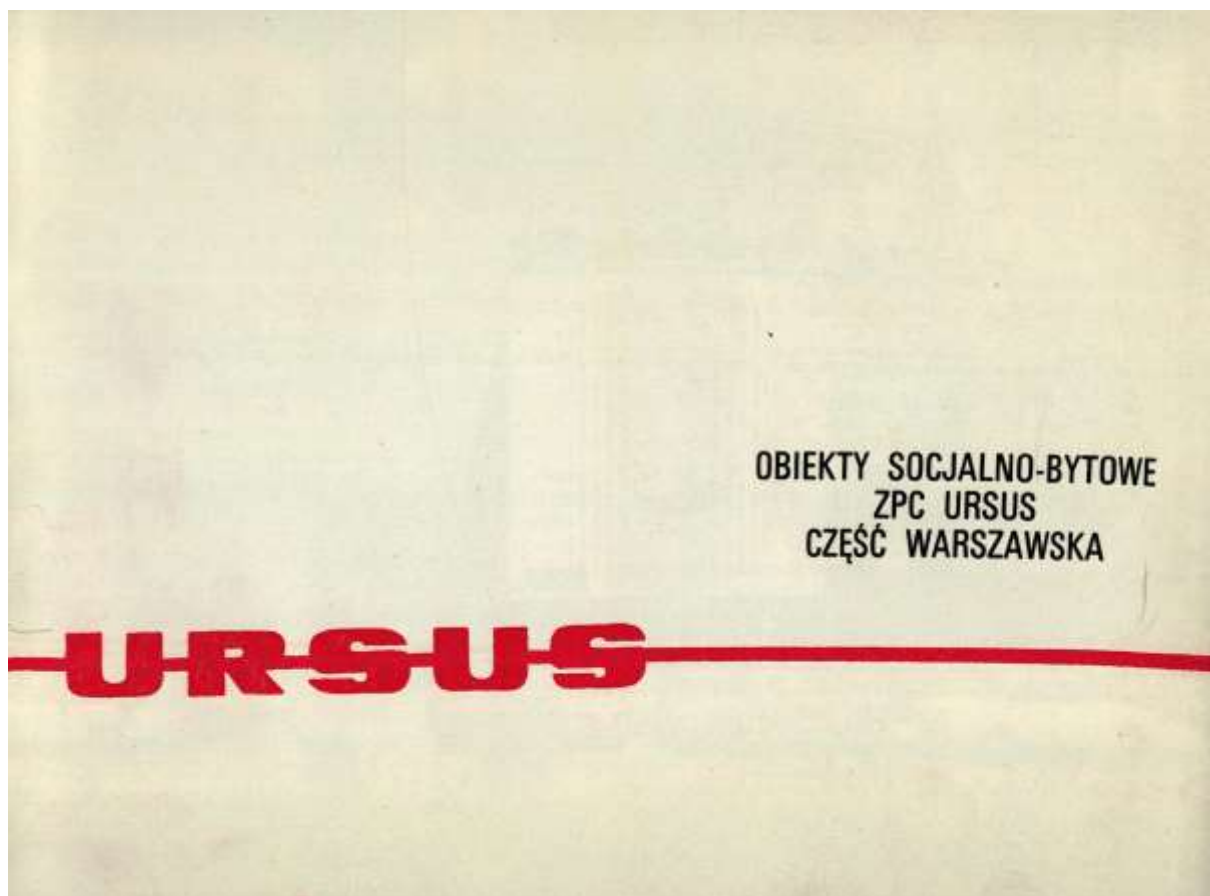
Pod koniec lat 80-tych XX wieku ZPC Ursus dysponowało już bazą hotelowo-wypoczynkową mogącą w sezonie letnim zapewnić prawie tysiąc miejsc wypoczynku dla pracowników zakładów w Ursusie i ponad 600 miejsc w ośrodkach kolonijnych. Poszczególne zakłady wchodzące w skład Zrzeszenia miały swoją bazę wypoczynkową, z której także korzystali pracownicy zakładów z Ursusa. Do tego dochodziła oferta wypoczynku świadczona przez zakładowy PTTK, TKKF, FWP i inne wyspecjalizowane organizacje turystyczne czy usług socjalnych. Baza miała być rozwijana o nowe obiekty, a już istniejące miały przechodzić gruntowne remonty, aby podnieść ich standard. Niestety, po 1989 plany rozwoju bazy pozostały już tylko w sferze planów.

Niniejszy scan Informatora o obiektach socjalno-bytowych ZPC Ursus w tzw. części warszawskiej (będących w dyspozycji zakładów znajdujących się w Ursusie), jest pewnym folderem ukazującym tylko częściowo całą bogatą ofertę. Raczej w formie hasłowej, sygnalizującej i dającej pewien wycinkowy pogląd realizowanej w zakładach działalności socjalnej. Informacji przydatnej dla osób poznających dopiero ZPC Ursus, np. nowo przyjętych. Długoletni pracownicy doskonale znali przedstawione tutaj obiekty. Mieli wśród nich swoje ulubione, do których najczęściej wyjeżdżali podczas urlopów, a owa znajomość niejednokrotnie przekładała się na tworzenie nowych oczekiwań, standardów i ich realizacji poprzez służby socjalne zakładów.

Dzisiaj, w 2025 roku, jest ciekawą „cymelią” ukazującą markę „Ursus” ze strony dbałości o sprawy socjalne, bytowe pracowników. Niestety, podobnie jak hale fabryczne zakładów w Ursusie, wiele z przedstawionych w folderze obiektów już nie istnieje, a część została przejęta przez prywatne przedsiębiorstwa zajmujące się turystyką (obiekty w Muszynie, Dźwirzynie), czy czeka na nowych właścicieli (Sorkwity).

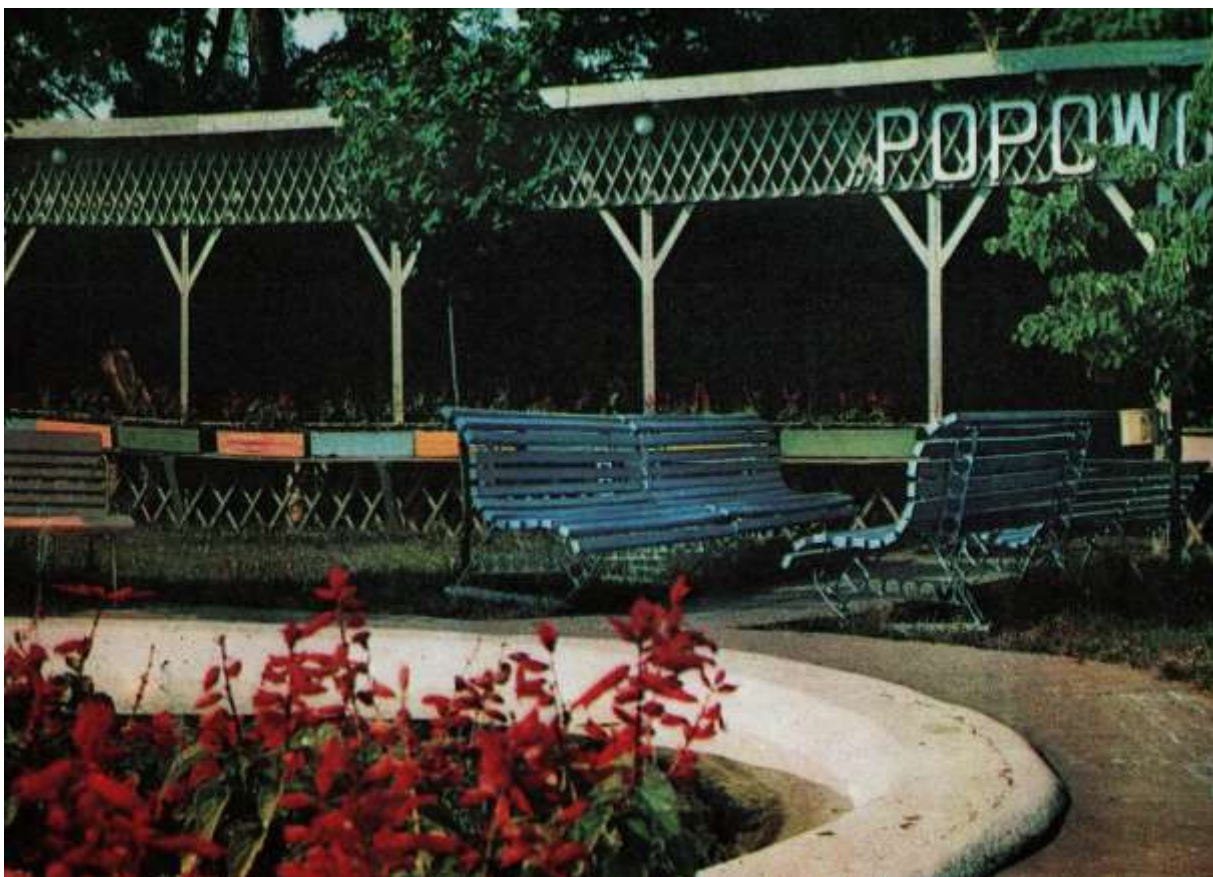
Scan i oprac. dla Ursuvianów – wiwo, maj 2025 r.

W 1993 roku „URSUS” obchodzić będzie piękny jubileusz—100-lecie istnienia. W 1893 roku utworzono w Warszawie Towarzystwo Udziałowe produkujące armaturę do wodnych instalacji parowych oraz instalacji gazowych. W 1902 roku rozpoczęto produkcję silników spalinowych różnych typów, a wśród nich lokomobili rolniczych. W tym okresie przyjęto nazwę „Ursus”. W 1922 roku został wyprodukowany pierwszy w Polsce ciągnik rolniczy tzw. ciągowka rolnicza. W 1928 roku w Czechowicach rozpoczyna się produkcja samochodów ciężarowych i półciężarowych. W 1930 roku fabryka „Ursus” zostaje upaństwowiona, rozpoczyna się produkcja zbrojeniowa, między innymi różne typy czołgów, ciągniki opancerzone, motocykle Sokół 600 i Sokół 100, samochody pancerne, silniki lotnicze. W okresie okupacji podczas II wojny światowej hitlerowcy produkują w „Ursusie” sprzęt zbrojeniowy. Na terenie fabryki działa ruch oporu. W 1942 roku powstaje komórka Polskiej Partii Robotniczej. W roku 1945 bezpośrednio po wyzwoleniu rozpoczyna się odbudowa i rewindykacja zrabowanego przez hitlerowców mienia, a następnie rozpoczynają się przygotowania do uruchomienia produkcji ciągników rolniczych. Pierwszy ciągnik oparty na konstrukcji Lanz Bulldoga, ciągnik C-45 został zmontowany w końcu kwietnia i wziął udział w defiladzie 1-majowej w Warszawie w 1947 roku.

W połowie lat 50-tych opracowana jest polska konstrukcja ciągnika rolniczego w wyniku czego w 1960 roku rusza produkcja ciągnika C-325, a następnie jego pochodnych. W 1962 roku „Ursus” rozpoczyna współpracę z partnerem czeskosłowackim ZKL Brno, której rezultatem jest produkcja ciągnika C-4011 od 1965 roku, a od 1969 roku ciągnika C-385 i jego pochodnych. 1 stycznia 1972 roku utworzono Zrzeszenie Przemysłu Ciągnikowego „Ursus”. Obecnie w skład ZPC „Ursus” wchodzi: Zakłady Mechaniczne „Ursus”, ZM w Gorzowie Wlkp., ZSM w Chełmnie, ZM w Ostrowie Wlkp., ZM we Wrocławiu, ZM w Nisku n/Sanem, ZM w Sulęcinie, Zakłady Metalurgiczne w Lublinie oraz zakłady zlokalizowane na terenie Warszawy, tj. Fabryka Metalurgiczna, Zakład Doświadczalny Ciągników Rolniczych, Zakład Projektowo-Technologiczny, Zakład Remontowo-Budowlany, Biuro Handlu Zagranicznego. Łącznie w Zrzeszeniu Przemysłu Ciągnikowego „Ursus” zatrudnionych jest blisko 27 tys. pracowników, w tym w warszawskim „Ursusie” ponad 16 tys. W 1974 roku została podpisana umowa licencyjna z firmą Massey Ferguson Perkins. 24 października 1983 roku taśmę montażową opuścił milionowy ciągnik wyprodukowany w Polsce Ludowej. Seryjną produkcję ciągników licencyjnych rozpoczęto 19 lipca 1984 r., dla uczczenia 40-lecia Polski Ludowej. Rocznie w ZM „Ursus” produkuje się ponad 60 tys. ciągników różnych typów.

DZIAŁALNOŚĆ SOCJALNO-BYTOWA

1) Działalność Socjalno-Bytowa w Zakładach Mechanicznych „Ursus” prowadzona jest w oparciu o następującą bazę:

Ośrodek Wczasów Rodzinnych w Popowie kat. III o 500 miejscach normatywnych w turnusie. Ośrodek jest położony w części Puszczy Białej 7 km od Serocka. Wczasowicze zakwaterowani są w domkach campingowych wyposażonych w niezbędny sprzęt do wypoczynku. Do dyspozycji wczasowiczów jest świetlica wyposażona w aparat telewizyjny, video, stoły bilardowe, ping-pongowe, bibliotekę oraz inny sprzęt do zabaw i gier ruchowych. Dla dzieci ogródek jordanowski. Na terenie ośrodka jest basen kąpielowy i brodzik dla dzieci, boisko sportowe, 5 sanitariatów z podgrzewaną wodą.

2) Ośrodek Wczasów Rodzinnych w Sorkwicach kat. II o 155 miejscach normatywnych w turnusie. Ośrodek położony jest w zabytkowym parku nad Jeziorem Lampackim. Wczasowicze wypoczywają w pałacu i 10 domkach campingowych. Do ich dyspozycji jest sprzęt pływający, jak: rowery wodne, kajaki, punty wędkarskie, ponadto ośrodek posiada świetlicę, telewizor oraz dla dzieci ogródek jordanowski.

Ośrodek Wczasów Rodzinnych ZPC Ursus - kat. II w Kołobrzegu - 1991

Ośrodek Wczasów Rodzinnych ZPC Ursus - kat. II w Kołobrzegu - 1991

Ośrodek Wczasów Rodzinnych ZPC Ursus - kat. II w Kołobrzegu - 1991

4) Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy w Dźwirzynie kat. I o 180 miejscach normatywnych w turnusie.

Dźwirzyno jest osadą rybacką położoną na pobrzeżu słowińskim nad morzem, blisko jeziora Resko. Miejscowość wczasowa, oddzielona od morza pasmem wydm. Klimat morski o dużym nasłonecznieniu, kąpiele powietrzne i wodne. Dobre warunki do leczenia chorób układu oddechowego i krążenia. W pobliżu lasy bogate w grzyby i jagody. Ośrodek usytuowany w 4-piętrowym budynku, pokoje 2 i 4-osobowe z pełnym nowoczesnym wyposażeniem. Do dyspozycji wczasowiczów jest świetlica, telewizor kolorowy, video, kawiarnia, korty tenisowe, boiska do siatkówki, dla dzieci ogródek jordanowski. Wczasowicze mają możliwość korzystania z zabiegów leczniczych takich jak: kąpiel wirowa, masaż podwodny, parafina, kąpiel solankowa, kąpiel czterokomorowa, inhalacje, masaż suchy, diadynamik, diatermia krótkofalowa, solux, kwarcówki. Poza sezonem wczasowym Ośrodek pełni rolę sanatorium.

5) Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy w Muszynie kat. I o 87 miejscach normatywnych w turnusie. Muszyna, to podgórskie wczasowisko i uzdrowisko położone w kotlinie doliny Popradu i jego dopływów: Muszynki i Szczawnika na wysokości 450—530 m npm. Klimat podgórski—łagodny. Dobre warunki do leczenia chorób układu oddechowego i trawienia.

Na terenie Muszyny eksploatowanych jest 6 ujęć wód leczniczych, są to: Antoni, Anna Grunwald, Milusia, Piotr i Wapienne P-2. Ośrodek usytuowany w 4-piętrowym budynku, pokoje 1, 2 i 3-osobowe z pełnym nowoczesnym wyposażeniem.

Do dyspozycji wczasowiczów jest świetlica, telewizor kolorowy, video, kawiarnia, boisko do siatkówki a dla dzieci ogródek jordanowski. Wczasowicze mają możliwości korzystania z zabiegów leczniczych takich jak: bicz szkocki, masaż podwodny, czteroko-morówka, inhalacje, sauna, lampa kwarcowa, solux, diadynamik, diaterma. Poza sezonem wczasowym ośrodek ten pełni rolę sanatorium.

6) Ośrodek Wypoczynku Sobotnio-Niedzielnego w Serocku. Ośrodek campingowy położony jest w odległości 0,5 km od miasta Serocka na wysokim brzegu Zalewu Zegrzyńskiego.

Pracownicy Zakładów Mechanicznych „Ursus” mają także możliwości korzystania z wczasów zagranicznych w ZSRR, CSRS i NRD, z którymi to krajami ZM „Ursus” prowadzi wymianę bezdewizową.

7) Ośrodek Kolonijny w Popowie o 250 miejscach normatywnych w turnusie.

Położony jest w Puszczy Białej niedaleko rzeki Bug. Ośrodek kolonijny składa się z: pawilonów mieszkalnych, jadalni, zaplecza kuchenne-magazynowego. Położenie ośrodka stwarza dogodne warunki wypoczynku dla dzieci.

9) Kolonia w Jeleniej Górze—Cieplicach zorganizowana jest w internacie Zespołu Szkół Medycznych o 150 miejscach normatywnych w turnusie. Posiada własną stołówkę z zapleczem kuchenne-magazynowym, świetlicę na każdej kondygnacji, sprzęt rekreacyjno-sportowy, salę gimnastyczną. Cieplice są jedną z najstarszych miejscowości uzdrowskich i jednym z najatrakcyjniejszych zakątków turystycznych Polski.

10) Kolonia w Muszynie zorganizowana w Szkole Podstawowej Nr 1 o 150 miejscach normatywnych w turnusie.

Szkoła posiada własną stołówkę z zapleczem kuchenne-magazynowym, salę gimnastyczną, sprzęt sportowo-rekreacyjny.

Muszyń to podgórskie uzdrowisko położone w Kotlinie Popradu na wysokości 450—530 m n.p.m. Klimat łagodny. Dobre warunki do leczenia chorób układu oddechowego i trawienia.

10) Kolonia w Liskowie zorganizowana jest w internacie Zespołu Szkół Budowlanych o 120 miejscach normatywnych.

Szkoła posiada własną stołówkę z zapleczem kuchenne-magazynowym, salę gimnastyczną, sprzęt sportowo-rekreacyjny, boisko trawiaste. Wieś Lisków leży w odległości ok. 19 km od miasta Kalisza. Posiada łagodny klimat. W okolicy znajdują się dwa zbiorniki wodne wyposażone w sprzęt pływający.

11) Kolonia w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowana jest w internacie Ośrodka Szkolno-Wychowawczego o 150 miejscach normatywnych. Kolonia posiada własną stołówkę z zapleczem kuchennym, salę gimnastyczną, świetlicę na każdej kondygnacji, sprzęt rekreacyjno-sportowy, boiska do gier zespołowych.

Kolonia jest położona w odległości 16 km od morza z dogodnym dojazdem PKP i PKS.

Dzieci naszych pracowników mają także możliwości korzystania z kolonii zagranicznych w ZSRR, CSRS, NRD, z którymi to krajami ZM „Ursus” prowadzi wymianę bezdewizową.

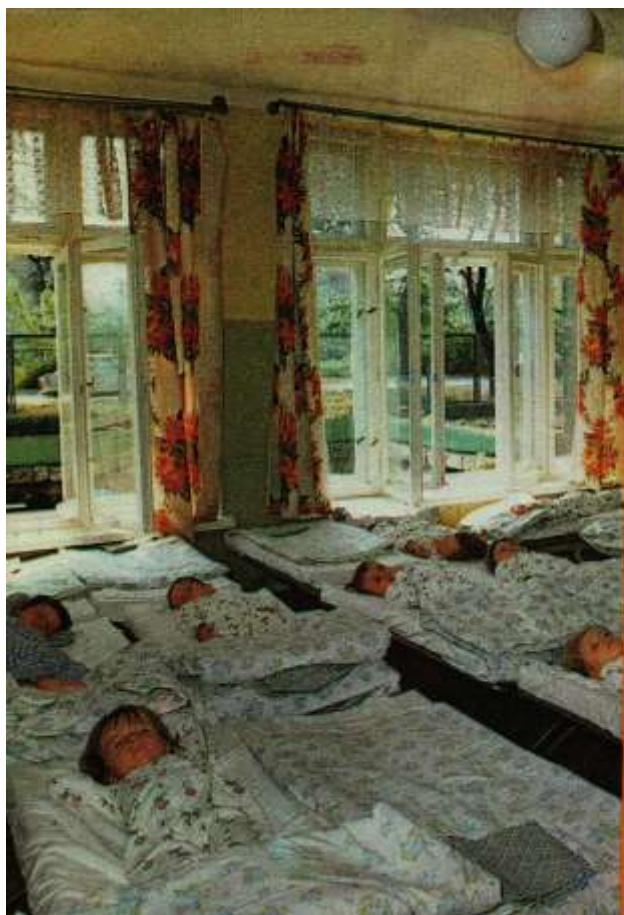
) Stadion sportowy w Ursusie z dwiema płytami boiskowymi do piłki nożnej, pięcioma boiskami do gier ręcznych, kortami tenisowymi, salą sportową,OWNIA, basenem pływackim.

) Dom Kultury — w którym prowadzona jest działalność kulturalno-oświatowa. Działają w nim kluby i koła zainteresowań, jak np:

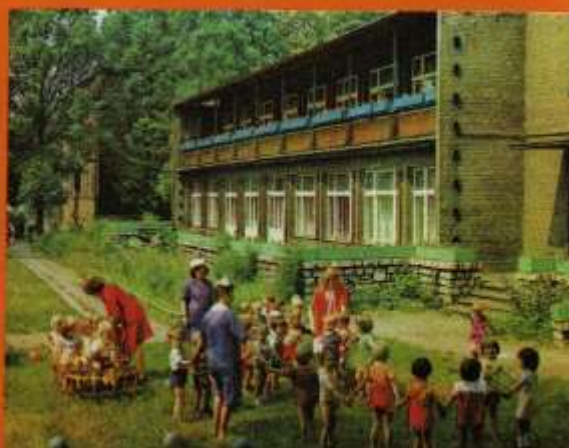
- Klub Psychotroniki
- Klub Przygody i Podróży
- Koło Literackie
- Klub Filmowy „Dodek”
- Klub Plastyki
- Klub Seniora
- Biblioteka Zakładowa
- Muzeum Zakładowe

Zakładowym Domu Kultury odbywają się imprezy kulturalne, przedstawienia teatralne, projekcje filmowe i video, kursy tańca towarzyskiego, dyskoteki, akademie itp.

14) W zakresie opieki nad matką i dzieckiem bazy stanowią dwa żłobki na 160 miejsc oraz trzy przedszkola na 475 miejsc normatywnych.

15) Siedem hoteli pracowniczych o 2173 miejscach oraz kwatery prywatne z WPT „Syrena”. Na terenie hoteli prowadzona jest działalność kulturalno-oświatowa i sportowo-rekreacyjna.

16) Żywnienie zbiorowe:
— 2 stołówki wraz z zapleczem magazynowo-kuchennym na 550 miejsc konsumpcyjnych
— wydawalnia obiadów na 160 miejsc konsumpcyjnych
— 35 kiosków spożywczych
— 22 wydawalnie posiłków profilaktyczno-regeneracyjnych i napojów.

17) Zespół Szkół Budowy Traktorów im. Piek w skład którego wchodzi:
Technikum Budowy Traktorów kształcące w specjalnościach:

- a) obróbka skrawaniem
- b) metrologia warsztatowa
- c) naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych

Zasadnicza Szkoła Zawodowa kształcące w specjalnościach:

- a) operator obrabiarek skrawających
- b) mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych
- c) mechanik silników spalinowych
- d) ślusarz — spawacz

Wieczorowe i Zaoczne Technikum Budowy Traktorów i dla absolwentów Zasadniczych Szkół Zawodowych.

Policealne Studium Zawodowe dla absolwentów Liceów Ogólnokształcących.

Internat o 200 miejscach dla uczniów i słuchaczy Szkół Zaocznych.

Uczniowie mogą korzystać z telewizji dydaktycznej oraz nowoczesnego sprzętu komputerowego.

Pracownicy ZM „Ursus” mają także możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji w Ośrodku Kształcenia Ustawicznego.

18) Ponadto na terenie Zakładów Mechanicznych „Ursus” działa Przemysłowy Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 6, który obejmuje doraźną opieką lekarską i specjalistycznym leczeniem wszystkich pracowników. Leczenie specjalistyczne prowadzone jest w zakresie chirurgii, laryngologii, neurologii, okulistyki, stomatologii, protetyki, rehabilitacji i fizykoterapii. PZOZ wykonuje podstawowe badania rentgenologiczne, laboratoryjne i psychotechniczne, prowadzi aptekę leków gotowych.

